

TLP: CLEAR

National Cyber
Security Centre
a part of GCHQ

Australian Government
Australian Signals Directorate

ACSC Australian
Cyber Security
Centre

Communications
Security Establishment
Canadian Centre
for Cyber Security

Centre de la sécurité
des télécommunications
Centre canadien
pour la cybersécurité

National Cyber Security Centre
Ministry of Justice and Security

certnz

National Cyber
Security Centre
PART OF THE GCSB

การปรับสมดุลของความเสี่ยงด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์: หลักการและวิธีการ สำหรับระบบความปลอดภัยโดยการออกแบบ และโดยการตั้งค่าเริ่มต้น

ตีพิมพ์เผยแพร่เมื่อวันที่ 13 เมษายน 2023

คณะกรรมการความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์และโครงสร้างพื้นฐาน

NSA | FBI | ACSC | NCSC-UK | CCCS | BSI | NCSC-NL | CERT NZ | NCSC-NZ

*ข้อยกเว้นความรับผิดชอบ (Disclaimer) เอกสารนี้ได้รับการทำเครื่องหมาย TLP: CLEAR กำกับไว้ สามารถเปิดเผยข้อมูลได้โดยไม่จำกัด
ต้นฉบับเอกสารอาจใช้เครื่องหมาย TLP: CLEAR ได้เมื่อข้อมูลในเอกสารมีความเสี่ยงต่ำหรือไม่มีความเสี่ยงที่คาดการณ์ได้ต่อการนำไปใช้ในทางที่ผิด
ตามกฎหมายและขั้นตอนการปฏิบัติสำหรับการเผยแพร่สู่สาธารณะ ขึ้นอยู่กับกฎระเบียบด้านลิขสิทธิ์มาตรฐาน ข้อมูลที่มีเครื่องหมาย TLP: CLEAR กำกับไว้นั้น
อาจนำไปแจกจ่ายได้โดยไม่มีการจำกัด สำหรับข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับ Traffic Light Protocol (TLP) โปรดดูเว็บไซต์ <http://www.cisa.gov/tlp/>*

สารบัญ

สารบัญ	2
ภาพรวม: จุดอ่อนที่เกิดจากการออกแบบ	3
ความปลอดภัยโดยการออกแบบ	4
ความปลอดภัยโดยการตั้งค่าเริ่มต้น	5
คำแนะนำสำหรับผู้ผลิตซอฟต์แวร์	6
หลักการความมั่นคงปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ซอฟต์แวร์	6
กลวิธีความปลอดภัยโดยการออกแบบ	8
กลวิธีความปลอดภัยโดยการตั้งค่าเริ่มต้น	10
เปรียบเทียบแนวทางที่เพิ่มความเข้มงวดกับแนวทางที่ลดเข้มงวด	11
คำแนะนำสำหรับลูกค้า	12
ข้อจำกัดความรับผิดชอบ	13
ทรัพยากรข้อมูล	13

ภาพรวม: จุดอ่อนที่เกิดจากการออกแบบ

เทคโนโลยีถูกผนวกเข้ามาเข้ากับเกือบทุกแง่มุมของชีวิตประจำวัน ระบบที่ใช้อินเทอร์เน็ตเชื่อมต่อกับระบบต่าง ๆ ที่สำคัญซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การดำรงชีวิต และแม้แต่สุขภาพของเรา ตั้งแต่การจัดการอัตลักษณ์ส่วนบุคคลไปจนถึงการดูแลทางการแพทย์ ยกเพียงตัวอย่างเดียว เช่น การละเมิดทางไซเบอร์ได้ส่งผลให้โรงพยาบาลต้องยกเลิกการผ่าตัดและเปลี่ยนทิศทางการดูแลผู้ป่วยทั่วโลก เทคโนโลยีและจุดอ่อนที่ไม่มีความมั่นคงปลอดภัยในระบบที่สำคัญอาจเปิดทางให้เกิดการบุกรุกทางไซเบอร์ที่เป็นอันตรายซึ่งนำไปสู่ความเสี่ยงด้านความปลอดภัย¹ที่อาจเกิดขึ้นอย่างรุนแรงได้

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันนี้ เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ผลิตเทคโนโลยีต้องสร้างระบบความปลอดภัยโดยการออกแบบ (Secure-by-Design) และความปลอดภัยโดยการตั้งค่าเริ่มต้น (Secure-by-Default) เป็นจุดสำคัญของกระบวนการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ ผู้จำหน่ายบางรายได้ก้าวกระโดดโดยผลักดันอุตสาหกรรมไปข้างหน้าด้วยการรับประกันซอฟต์แวร์ในขณะที่บางรายยังล้าหลังอยู่ คณะผู้จัดทำเอกสารสนับสนุนให้ผู้ผลิตเทคโนโลยีทุกรายสร้างผลิตภัณฑ์ของตนในลักษณะที่ป้องกันไม่ให้ลูกค้าต้องดำเนินการเฝ้าระวัง การอัปเดตตามเวลา และการควบคุมความเสียหายของระบบอย่างต่อเนื่องเพื่อรับมือกับการบุกรุกทางไซเบอร์ ผู้ผลิตได้รับการสนับสนุนให้เกิดความรู้สึกของการเป็นเจ้าของเพื่อรับผิดชอบต่อการปรับปรุงผลลัพธ์ด้านความมั่นคงปลอดภัยให้กับลูกค้าของตน ในอดีตผู้ผลิตเทคโนโลยีได้อาศัยการแก้ไขจุดอ่อนที่ลูกค้าพบหลังจากที่ได้นำผลิตภัณฑ์ไปปรับใช้งานแล้ว ซึ่งกำหนดให้ลูกค้าต้องแก้ไขด้วยการใช้แพตช์ (Patch) เหล่านั้นโดยเสียค่าใช้จ่ายเอง โดยการผสมผสานแนวปฏิบัติตามหลักความมั่นคงปลอดภัยด้วยการออกแบบเท่านั้นที่เราจะสามารถทำลายวงจรปัญหาของการสร้างและการหาทางแก้ไขได้

เพื่อให้บรรลุมาตรฐานความมั่นคงปลอดภัยของซอฟต์แวร์ระดับสูงได้สำเร็จ คณะผู้จัดทำเอกสารจึงสนับสนุนให้ผู้ผลิตจัดลำดับความสำคัญของการบูรณาการความมั่นคงปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ให้เป็นข้อกำหนดเบื้องต้นที่สำคัญสำหรับคุณลักษณะและความรวดเร็วในการออกสู่ตลาด เมื่อเวลาผ่านไป ทีมวิศวกรจะสามารถสร้างจังหวะความสม่ำเสมอใหม่ที่ผนวกความมั่นคงปลอดภัยเข้ากับการออกแบบอย่างแท้จริงและใช้ความพยายามในการบำรุงรักษาน้อยลงเพื่อเป็นการสะท้อนถึงมุมมองนี้ สหภาพยุโรปได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของความมั่นคงปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ใน [พระราชบัญญัติความยืดหยุ่นทางไซเบอร์ \(Cyber-Resilience-Act\)](#) โดยเน้นว่า ผู้ผลิตควรใช้หลักความมั่นคงปลอดภัยไปตลอดวงจรชีวิตการใช้งานของผลิตภัณฑ์เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ผลิตนำผลิตภัณฑ์ที่มีจุดอ่อนเข้าสู่ตลาด

เพื่อสร้างอนาคตที่เทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องให้มีความปลอดภัยมากขึ้นสำหรับลูกค้า คณะผู้จัดทำเอกสารจึงเรียกร้องให้ผู้ผลิตปรับปรุงโปรแกรมการออกแบบและการพัฒนาเพื่อให้เฉพาะผลิตภัณฑ์ที่มีความปลอดภัยโดยการออกแบบและการตั้งค่าเริ่มต้นเท่านั้นที่จะถูกจัดส่งไปให้กับลูกค้า ผลิตภัณฑ์ที่ใช้หลักความปลอดภัยโดยการออกแบบคือ ผลิตภัณฑ์ที่มีความมั่นคงปลอดภัยของลูกค้าเป็นเป้าหมายหลักทางธุรกิจ ไม่ใช่เพียงคุณลักษณะทางเทคนิคเท่านั้น ผลิตภัณฑ์ที่ใช้หลักความปลอดภัยโดยการออกแบบจะเริ่มต้นด้วยเป้าหมายนี้ก่อนที่จะเริ่มการพัฒนา ผลิตภัณฑ์ที่ใช้หลักความปลอดภัยโดยการตั้งค่าเริ่มต้นมีความมั่นคงปลอดภัยที่จะใช้งานเมื่อตอน “แกะกล่อง” โดยไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงการกำหนดตั้งค่าและมีคุณลักษณะด้านความมั่นคงปลอดภัยให้ใช้งานได้โดยไม่ต้องมีค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม ทั้งสองหลักการนี้จะช่วยขยายโอกาสของความมั่นคงปลอดภัยไปยังผู้ผลิตและลดโอกาสที่ลูกค้าจะตกเป็นเหยื่อของเหตุการณ์ด้านความมั่นคงปลอดภัยซึ่งเกิดจากการกำหนดตั้งค่าผิดพลาด การแก้ไขโดยใช้แพตช์ (Patch) ที่ไม่รวดเร็วเพียงพอ หรือปัญหาทั่วไปอื่น ๆ อีกมากมาย

¹คณะผู้จัดทำเอกสารตระหนักถึงคำว่า “ความปลอดภัย” มีความหมายหลายแง่มุมขึ้นอยู่กับบริบทที่ใช้งาน สำหรับวัตถุประสงค์ของคู่มือนี้ “ความปลอดภัย” จะหมายถึงการยกระดับมาตรฐานความมั่นคงปลอดภัยของเทคโนโลยี เพื่อให้การคุ้มครองลูกค้าจากการกิจกรรมทางไซเบอร์ที่เป็นอันตราย

คณะกรรมการความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์และโครงสร้างพื้นฐาน หรือ Cybersecurity and Infrastructure Security Agency (CISA) คณะกรรมการความมั่นคงปลอดภัยแห่งชาติ หรือ National Security Agency (NSA) สำนักงานสอบสวนกลาง หรือ Federal Bureau of Investigation (FBI) และพันธมิตรระหว่างประเทศ² ต่อไปนี้ ขอแนะนำให้ใช้คู่มือนี้เป็นแผนการทำงานสำหรับผู้ผลิตเทคโนโลยีเพื่อให้เกิดความมั่นใจในความมั่นคงปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ของตน

- ศูนย์รักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์แห่งออสเตรเลีย หรือ Australian Cyber Security Centre (ACSC)
- ศูนย์รักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์แห่งแคนาดา หรือ Canadian Centre for Cyber Security (CCCS)
- ศูนย์ความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์แห่งชาติสหราชอาณาจักร หรือ United Kingdom's National Cyber Security Centre (NCSC-UK)
- สำนักงานความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลแห่งสหพันธ์เยอรมนี หรือ Germany's Federal Office for Information Security (BSI)
- ศูนย์ความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์แห่งชาติเนเธอร์แลนด์ หรือ Netherlands' National Cyber Security Centre (NCSC-NL)
- ทีมช่วยเหลือฉุกเฉินทางคอมพิวเตอร์นิวซีแลนด์ หรือ Computer Emergency Response Team New Zealand (CERT-NZ) และศูนย์ความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ชาตินิวซีแลนด์ หรือ National Cyber Security Centre (NCSC-NZ)

คณะผู้จัดทำเอกสารให้ความสำคัญกับการสนับสนุนจากพันธมิตรภาคเอกชนจำนวนมากในการปรับปรุงความปลอดภัยโดยการออกแบบและความปลอดภัยโดยการตั้งค่าเริ่มต้น เอกสารฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทำให้เกิดความก้าวหน้าในการสนทนาระหว่างประเทศเกี่ยวกับลำดับความสำคัญ การลงทุน และการตัดสินใจที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในอนาคตที่เทคโนโลยีจะมีความปลอดภัย มั่นคง และยืดหยุ่นตามการออกแบบและการตั้งค่าเริ่มต้น เพื่อวัตถุประสงค์นี้ คณะผู้จัดทำเอกสารใคร่ขอความคิดเห็นเกี่ยวกับเอกสารฉบับนี้จากผู้สนใจและหน่วยงานยังมีความตั้งใจที่จะจัดการประชุมรับฟังเพื่อปรับปรุง ระบุรายละเอียด และพัฒนาคำแนะนำเพิ่มเติมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่มีร่วมกันของเราสำหรับข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับความสำคัญของความมั่นคงปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ โปรดดูบทความโดย CISA เรื่อง [ต้นทุนของเทคโนโลยีที่ไม่ปลอดภัยและสิ่งที่เราสามารถทำได้เกี่ยวกับเทคโนโลยีนี้น](#)

ความปลอดภัยโดยการออกแบบ (Secure-by-Design)

“ความปลอดภัยโดยการออกแบบ” หมายความว่า ผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีถูกสร้างขึ้นในลักษณะที่สมเหตุสมผลเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้กระทำการไซเบอร์ที่เป็นอันตรายประสบความสำเร็จในการเข้าถึงอุปกรณ์ ข้อมูล และโครงสร้างพื้นฐานที่เชื่อมต่อได้ ผู้ผลิตซอฟต์แวร์ควรทำการประเมินความเสี่ยงเพื่อระบุและแจกแจงภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่พบบ่อยไปยังระบบที่สำคัญ จากนั้นจึงรวมการป้องกันไว้ในพิมพ์เขียวของผลิตภัณฑ์ที่คำนึงถึงสภาพการณ์ของภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

แนวปฏิบัติในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) ที่มั่นคงปลอดภัยและการป้องกันหลายระดับขั้นที่เรียกว่า การป้องกันเชิงลึก (Defense-in-depth) ยังได้รับการแนะนำให้นำไปใช้เพื่อป้องกันกิจกรรมของฝ่ายตรงข้ามจากการเจาะระบบหรือการเข้าถึงข้อมูลที่สำคัญโดยไม่ได้รับอนุญาตอีกด้วย คณะผู้จัดทำเอกสารขอแนะนำผู้ผลิตให้ใช้

² ต่อจากนี้จะเรียกว่า “คณะผู้จัดทำเอกสาร”

แบบจำลองภัยคุกคามที่ปรับแต่งให้เหมาะสมในระหว่างขั้นตอนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อจัดการกับภัยคุกคามทั้งหมดที่อาจเกิดขึ้นกับระบบและเป็นเหตุผลสำหรับกระบวนการปรับใช้งานของแต่ละระบบ

คณะผู้จัดทำเอกสารเรียกร้องให้ผู้ผลิตใช้หลักความมั่นคงปลอดภัยแบบองค์รวมสำหรับผลิตภัณฑ์และแพลตฟอร์มของตน การพัฒนาตามหลักความปลอดภัยโดยการออกแบบต้องการการลงทุนด้านทรัพยากรอย่างมีนัยสำคัญจากผู้ผลิตซอฟต์แวร์ในแต่ละระดับขั้นของกระบวนการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ไม่สามารถนำไป “พ่วงติด” ได้ ในภายหลัง ผู้บริหารธุรกิจระดับสูงของผู้ผลิตจำเป็นต้องเป็นผู้นำที่แข็งแกร่งที่ตั้งความมั่นคงปลอดภัยเป็นความสำคัญทางธุรกิจ ไม่ใช่แค่เพียงคุณลักษณะหนึ่งทางเทคนิคเท่านั้น ความร่วมมือระหว่างผู้นำธุรกิจและทีมเทคนิคนี้ ครอบคลุมตั้งแต่ขั้นตอนแรกของการออกแบบและการพัฒนา ไปจนถึงการปรับใช้งานและการบำรุงรักษาของลูกค้า ผู้ผลิตจะได้รับการสนับสนุนให้ทำการแลกเปลี่ยนและลงทุนอย่างจริงจัง รวมถึงการลงทุนที่ลูกค้าจะ “มองไม่เห็น” เช่น การโยกย้ายไปยังภาษาการเขียนโปรแกรมที่จะช่วยกำจัดจุดอ่อนที่มีการแพร่กระจายได้ ผู้ผลิตควรจัดลำดับความสำคัญให้กับคุณลักษณะ กลไก และการใช้เครื่องมือที่จะช่วยปกป้องลูกค้า มากกว่าที่จะให้คุณลักษณะของผลิตภัณฑ์ที่ดูเหมือนจะดึงดูดลูกค้าแต่ไปขยายพื้นผิวการโจมตีแทน

ทางออกที่จะเอาชนะภัยคุกคามอย่างต่อเนื่องจากผู้กระทำร้ายเบอร์ที่เป็นอันตรายโดยการใช้ประโยชน์จากจุดอ่อนทางเทคโนโลยีไม่ได้มีเพียงทางเดียว และผลิตภัณฑ์ที่มี “ความปลอดภัยโดยการออกแบบ” จะยังคงต้องประสบปัญหาจากจุดอ่อนอยู่ อย่างไรก็ตาม กลุ่มจุดอ่อนจำนวนมากเกิดจากสาเหตุส่วนย่อยของสาเหตุพื้นฐาน ผู้ผลิตควรพัฒนาแผนการทำงานที่เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อจัดกลุ่มพอร์ตผลงานผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติตามหลักความปลอดภัยโดยการออกแบบ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าจะมีการเบี่ยงเบนไปเฉพาะในสถานการณ์พิเศษเท่านั้น

คณะผู้จัดทำเอกสารยอมรับว่าการเป็นเจ้าของผลลัพธ์ด้านความมั่นคงปลอดภัยสำหรับลูกค้าและการสร้างความมั่นใจให้ลูกค้าต่อความมั่นคงปลอดภัยในระดับนี้ อาจทำให้ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพิ่มสูงขึ้นได้ อย่างไรก็ตาม การลงทุนในแนวปฏิบัติตามหลัก “ความปลอดภัยโดยการออกแบบ” ในขณะที่ทำการพัฒนาผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีใหม่ ๆ และรักษาผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่เดิมไว้จะสามารถช่วยปรับปรุงระบบความมั่นคงปลอดภัยของลูกค้าและลดโอกาสที่จะทำให้เกิดเป็นช่องโหว่ได้อย่างมีนัยสำคัญ หลักการความปลอดภัยโดยการออกแบบไม่เพียงแต่ช่วยเสริมสร้างระบบความมั่นคงปลอดภัยให้ลูกค้าและชื่อเสียงของแบรนด์สำหรับนักพัฒนาเท่านั้น แต่ยังช่วยลดค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาและการแก้ไขโดยใช้แพตช์ (Patch) สำหรับผู้ผลิตในระยะยาวอีกด้วย

ส่วนคำแนะนำสำหรับผู้ผลิตซอฟต์แวร์ที่ระบุไว้ด้านล่างแสดงรายการแนวปฏิบัติและนโยบายการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่แนะนำให้ผู้ผลิตไว้พิจารณา

ความปลอดภัยโดยการตั้งค่าเริ่มต้น (Secure-by-Default)

“ความปลอดภัยโดยการตั้งค่าเริ่มต้น” หมายความว่า ผลิตภัณฑ์มีความต้านทานต่อเทคนิคการหาประโยชน์ที่แพร่หลายตั้งแต่การแกะกล่องใช้งานโดยไม่ต้องมีค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม ผลิตภัณฑ์เหล่านี้จะช่วยป้องกันภัยคุกคามและแก้ไขจุดอ่อนที่พบบ่อยที่สุดโดยผู้ใช้ปลายทางไม่ต้องดำเนินการใด ๆ เพิ่มเติมเพื่อรักษาความมั่นคงปลอดภัย ผลิตภัณฑ์ที่มีความปลอดภัยโดยการตั้งค่าเริ่มต้นได้รับการออกแบบมาเพื่อให้ลูกค้าตระหนักรู้อย่างชัดเจนว่า หากพวกเขาเบี่ยงเบนไปจากการตั้งค่าเริ่มต้นที่ปลอดภัยแล้ว พวกเขาจะมีแนวโน้มที่จะทำให้เกิดช่องโหว่มากขึ้น เว้นแต่จะใช้เวลาความพยายามเพิ่มเติม

- การกำหนดตั้งค่าที่มั่นคงปลอดภัยควรเป็นพื้นฐานเริ่มต้น ผลิตภัณฑ์ที่มีความปลอดภัยโดยการตั้งค่าเริ่มต้นเปิดใช้งานการควบคุมความมั่นคงปลอดภัยที่สำคัญที่สุดโดยอัตโนมัติ ซึ่งจำเป็นต่อการปกป้ององค์กรจากผู้กระทำร้ายที่เป็นอันตรายได้ ตลอดจนให้สามารถใช้งานและกำหนดตั้งค่าการควบคุมด้านความมั่นคงปลอดภัยเพิ่มขึ้นได้โดยไม่มีค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม
- ความซับซ้อนของการกำหนดตั้งค่าความมั่นคงปลอดภัยไม่ควรเป็นปัญหาของลูกค้า เจ้าหน้าที่สารสนเทศขององค์กรมักมีภาระงานด้านความมั่นคงปลอดภัยและการปฏิบัติงานมากเกินไป ส่งผลให้มีเวลาจำกัดในการทำทำความเข้าใจและปรับใช้ผลกระทบด้านความมั่นคงปลอดภัย ตลอดจนหาวิธีการที่จำเป็นสำหรับระบบความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ที่มีประสิทธิภาพ ด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพการกำหนดตั้งค่าผลิตภัณฑ์ให้มีความมั่นคงปลอดภัยสูงสุดหรือการรักษา “เส้นทางเริ่มต้น” ผู้ผลิตสามารถช่วยเหลือลูกค้าได้ด้วยการทำให้เกิดความมั่นใจว่าผลิตภัณฑ์ของตนได้รับการผลิต จัดจำหน่าย และใช้งานได้อย่างมั่นคงปลอดภัยตามมาตรฐาน “ความปลอดภัยโดยการตั้งค่าเริ่มต้น”

ผู้ผลิตของผลิตภัณฑ์ที่มี “ความปลอดภัยโดยการตั้งค่าเริ่มต้น” จะไม่คิดค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมในการกำหนดตั้งค่าความมั่นคงปลอดภัย แต่จะคิดรวมอยู่ในผลิตภัณฑ์พื้นฐาน เช่นเดียวกับที่รถคันใหม่ทุกคันจะมีเข็มขัดนิรภัยติดมากับรถด้วย ความมั่นคงปลอดภัยไม่ใช่ตัวเลือกที่หรูหรา แต่ใกล้เคียงกับมาตรฐานที่ลูกค้าทุกคนควรคาดหวังได้โดยไม่ต้องเจรจาต่อรองหรือจ่ายเงินเพิ่ม

คำแนะนำสำหรับผู้ผลิตซอฟต์แวร์

เอกสารคู่มือร่วมฉบับนี้ ให้คำแนะนำแก่ผู้ผลิตในการพัฒนาแผนการทำงานที่เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อนำออกไปใช้งานและรับประกันความมั่นคงปลอดภัยด้านสารสนเทศ คณะผู้จัดทำเอกสารขอแนะนำให้ผู้ผลิตซอฟต์แวร์ใช้กลยุทธ์ที่ระบุไว้ในส่วนด้านล่างนี้ เพื่อแสดงความเป็นเจ้าของผลลัพธ์ด้านความมั่นคงปลอดภัยของลูกค้าผ่านหลักการตามความปลอดภัยโดยการออกแบบและการตั้งค่าเริ่มต้น

หลักการความมั่นคงปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ซอฟต์แวร์

เราขอสนับสนุนให้ผู้ผลิตเทคโนโลยีปรับใช้กลยุทธ์ที่ให้ลำดับความสำคัญกับความมั่นคงปลอดภัยของซอฟต์แวร์ คณะผู้จัดทำเอกสารได้พัฒนาหลักการสำคัญสามประการด้านล่างนี้เพื่อเป็นแนวทางให้กับผู้ผลิตซอฟต์แวร์ในการสร้างความมั่นคงปลอดภัยของซอฟต์แวร์เข้าไปในกระบวนการออกแบบก่อนที่จะพัฒนา กำหนดตั้งค่า และจัดส่งผลิตภัณฑ์ของตน

1. ภาระด้านความมั่นคงปลอดภัยไม่ควรตกอยู่ที่ลูกค้าเพียงฝ่ายเดียว ผู้ผลิตซอฟต์แวร์ควรเป็นเจ้าของผลลัพธ์ด้านความมั่นคงปลอดภัยต่อสิ่งที่ลูกค้าซื้อและควรพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตนให้สอดคล้องกัน
2. เปิดรับความโปร่งใสและการแสดงความรับผิดชอบอย่างถึงแก่น ผู้ผลิตซอฟต์แวร์ควรภูมิใจที่ได้ส่งมอบผลิตภัณฑ์ที่ปลอดภัยและมีความมั่นคง รวมทั้งสร้างความแตกต่างให้กับตนเองจากชุมชนผู้ผลิตรายอื่นตามความสามารถของตนที่ได้ปฏิบัติเช่นนั้น ซึ่งอาจรวมถึงการแบ่งปันข้อมูลที่พวกเขาเรียนรู้จากการปรับใช้งานของลูกค้า เช่น การยอมรับกลไกการยืนยันตัวตนที่รัดกุมด้วยการตั้งค่าเริ่มต้น นอกจากนี้ยังรวมถึงการมีความมุ่งมั่นอย่างแรงกล้าที่จะรับประกันคำแนะนำเกี่ยวกับจุดอ่อน และการบันทึกจุดอ่อนทั่วไปที่เกี่ยวข้องและการเปิดเผย (CVE) มีความสมบูรณ์และถูกต้อง อย่างไรก็ตาม โปรดให้ความระมัดระวังเรื่องการคำนวณ CVE เป็นตัวชี้วัดเชิงลบ เนื่องจากตัวเลขดังกล่าวยังเป็นสัญญาณของชุมชนการวิเคราะห์และทดสอบโค้ดที่มีประสิทธิภาพอีกด้วย

3. สร้างโครงสร้างองค์กรและความเป็นผู้นำเพื่อบรรลุเป้าหมายเหล่านี้ แม้ว่าความเชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านเทคนิคจะมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความมั่นคงปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ ผู้บริหารระดับสูงก็จะเป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจหลักในการดำเนินการเปลี่ยนแปลงองค์กร ความมุ่งมั่นในระดับผู้บริหารสำหรับผู้ผลิตซอฟต์แวร์ที่มีต่อการจัดลำดับความสำคัญของความมั่นคงปลอดภัยให้เป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ จำเป็นต้องมีการพัฒนาความร่วมมือกับลูกค้าขององค์กรเพื่อทำความเข้าใจประเด็นดังนี้
 - a. คำแนะนำด้านสถานการณ์การปรับใช้งานผลิตภัณฑ์พร้อมกับแบบจำลองภัยคุกคามที่ปรับแต่งตามความเหมาะสม
 - b. การดำเนินการที่เสนอไว้ สำหรับการควบคุมความมั่นคงปลอดภัยเพื่อให้สอดคล้องกับหลักความปลอดภัยโดยการตั้งค่าเริ่มต้น
 - c. กลยุทธ์การจัดสรรทรัพยากรที่ปรับแต่งให้เหมาะสมกับขนาดของบริษัทและความสามารถในการแทนที่แนวปฏิบัติด้านการพัฒนาแบบเดิมให้เป็นไปตามหลักความปลอดภัยโดยการออกแบบ
 - d. ความจำเป็นในการรักษาช่องทางการสื่อสารแบบเปิดสำหรับความคิดเห็นทั้งภายในและภายนอกองค์กร (เช่น ความคิดเห็นของพนักงานและลูกค้า) เกี่ยวกับปัญหาด้านความมั่นคงปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ ควรมีการเน้นย้ำถึงเรื่องความมั่นคงปลอดภัยของซอฟต์แวร์ในที่ประชุมภายในองค์กร (เช่น เมื่อมีการประชุมของบริษัท หรือ เวลาประชุมจัดเลี้ยงแก่พนักงาน) เช่นเดียวกับการทำการตลาดผลิตภัณฑ์ภายนอกและการให้ลูกค้ามีส่วนร่วม
 - e. การวัดประสิทธิภาพด้วยการปรับใช้งานของลูกค้า ผู้บริหารระดับสูงจะต้องการที่จะทราบว่าการลงทุนด้านความปลอดภัยโดยการออกแบบและการตั้งค่าเริ่มต้นจะเป็นการช่วยเหลือลูกค้าได้อย่างไร โดยการชะลอความเร็วของแพตช์ (Patch) การแก้ไขความมั่นคงปลอดภัย การลดข้อผิดพลาดในการกำหนดตั้งค่า และการลดพื้นที่ผิวการโจมตีให้น้อยที่สุด

เพื่อให้สามารถใช้หลักการสามข้อนี้ ผู้ผลิตควรพิจารณาวิธีการปฏิบัติงานหลาย ๆ ด้านเพื่อปรับกระบวนการพัฒนาของตน

จัดการประชุมประจำร่วมกับผู้บริหารระดับสูงของบริษัทเพื่อขับเคลื่อนความสำคัญของหลักการตามความปลอดภัยโดยการออกแบบและการตั้งค่าเริ่มต้นภายในองค์กร ควรมีการกำหนดนโยบายและระเบียบปฏิบัติเพื่อให้รางวัลแก่ทีมผู้ผลิตที่พัฒนาผลิตภัณฑ์ตามหลักการเหล่านี้ ซึ่งอาจรวมถึงการให้รางวัลสำหรับการใช้แนวปฏิบัติตามหลักความมั่นคงปลอดภัยของซอฟต์แวร์ที่โดดเด่น หรือมอบสิ่งจูงใจสำหรับชั้นบันไดงานและใช้เป็นเกณฑ์การเลื่อนตำแหน่งงาน

ให้ความสำคัญกับหลักความมั่นคงปลอดภัยของซอฟต์แวร์ต่อความสำเร็จของธุรกิจ ตัวอย่างเช่น พิจารณาแต่งตั้ง “ผู้นำด้านความมั่นคงปลอดภัยของซอฟต์แวร์” หรือ “ทีมความมั่นคงปลอดภัยของซอฟต์แวร์” ซึ่งสนับสนุนแนวทางปฏิบัติด้านธุรกิจและสารสนเทศ โดยให้เชื่อมโยงกับมาตรฐานความมั่นคงปลอดภัยของซอฟต์แวร์และความรับผิดชอบของผู้ผลิตโดยตรง ผู้ผลิตควรทำให้เกิดความมั่นใจว่ามีระบบประเมินความมั่นคงปลอดภัยของผลิตภัณฑ์และโปรแกรมการประเมินผลที่แข็งแกร่งและเป็นอิสระสำหรับผลิตภัณฑ์ของพวกเขา

ใช้แบบจำลองภัยคุกคามที่ปรับแต่งให้เหมาะสมในระหว่างการพัฒนาเพื่อจัดลำดับความสำคัญของผลิตภัณฑ์ที่สำคัญและมีผลกระทบสูง แบบจำลองภัยคุกคามจะพิจารณากรณีการใช้งานเฉพาะของผลิตภัณฑ์และช่วยให้ทีมพัฒนาสามารถเสริมความแข็งแกร่งให้กับผลิตภัณฑ์ได้ ประการสุดท้าย ผู้นำระดับสูงควรให้ทีมรับผิดชอบในการส่งมอบผลิตภัณฑ์ที่ปลอดภัย ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของผลิตภัณฑ์ที่ยอดเยี่ยมและมีคุณภาพ

กลวิธีความปลอดภัยโดยการออกแบบ

โครงการพัฒนาซอฟต์แวร์ที่มั่นคงปลอดภัย หรือ Secure Software Development Framework (SSDF) ยังเป็นที่รู้จักกันในชื่อ สถาบันมาตรฐานและเทคโนโลยีแห่งชาติ หรือ National Institute of Standards and Technology's (NIST) [SP 800-218](#) เป็นชุดหลักปฏิบัติในการพัฒนาซอฟต์แวร์ที่มั่นคงปลอดภัยในระดับสูง ซึ่งสามารถผนวกรวมเข้ากับทุกขั้นตอนของวงจรชีวิตของการพัฒนาซอฟต์แวร์ (SDLC) การดำเนินการตามแนวปฏิบัติเหล่านี้สามารถช่วยให้ผู้ผลิตซอฟต์แวร์มีประสิทธิภาพมากขึ้นในการค้นหา และขจัดจุดอ่อนในซอฟต์แวร์ที่เผยแพร่ออกมา บรรเทาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้ประโยชน์จากจุดอ่อนต่าง ๆ และระบุสาเหตุพื้นฐานของจุดอ่อนเพื่อป้องกันมิให้เกิดซ้ำในอนาคต

คณะผู้จัดทำเอกสารสนับสนุนให้มีการใช้กลวิธีความปลอดภัยโดยการออกแบบ รวมถึงหลักการที่อ้างอิงแนวปฏิบัติ SSDF ผู้ผลิตซอฟต์แวร์ควรพัฒนาแผนการทำงานที่เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อนำแนวปฏิบัติในการพัฒนาซอฟต์แวร์ตามหลักความปลอดภัยโดยการออกแบบมาใช้ในพอร์ตผลงานของตนให้มากขึ้น ต่อไปนี้เป็นรายการของแผนการทำงานที่มีตัวอย่างประกอบเพียงบางตัวอย่าง ได้แก่

- ภาษาโปรแกรมที่ปลอดภัยต่อหน่วยความจำ (Memory safe programming languages) (SSDF PW.6.1) จัดลำดับการใช้ภาษาที่ปลอดภัยของหน่วยความจำหากเป็นไปได้
คณะผู้จัดทำเอกสารรับทราบว่าการบรรเทาปัญหาเฉพาะหน่วยความจำอื่น ๆ เช่น การสุ่มตำแหน่งพื้นที่ที่อยู่ (Address Space Layout Randomization - ASLR) ความสมบูรณ์ของโฟลว์ควบคุม (Control-flow Integrity - CFI) และการฟัซซิง (fuzzing) มีประโยชน์สำหรับโค้ดเบสดั้งเดิม (Legacy codebase) แต่ไม่เพียงพอที่จะได้รับการพิจารณาว่ามีความปลอดภัยโดยการออกแบบ เนื่องจากไม่สามารถป้องกันการฉกฉวยประโยชน์ได้อย่างเพียงพอ ตัวอย่างของภาษาที่ปลอดภัยสำหรับหน่วยความจำสมัยใหม่ ได้แก่ C#, Rust, Ruby, Java, Go และ Swift สำหรับข้อมูลเพิ่มเติม โปรดอ่าน [แผ่นข้อมูล](#) ความปลอดภัยสำหรับหน่วยความจำของ NSA
- พื้นฐานฮาร์ดแวร์ที่มีความมั่นคงปลอดภัย (Secure Hardware Foundation) รวมคุณลักษณะสถาปัตยกรรมการใช้งานที่ช่วยให้เกิดการป้องกันหน่วยความจำขนาดเล็กได้ เช่น คุณลักษณะที่อธิบายโดยคำสั่ง Capability Hardware Enhanced RISC Instructions (CHERI) ซึ่งสามารถขยายสถาปัตยกรรมการใช้งานด้วยชุดคำสั่ง (Instruction-Set Architectures- ISAs) ของฮาร์ดแวร์แบบดั้งเดิมได้ สำหรับข้อมูลเพิ่มเติม โปรดไปที่ [CHERI](#) ซึ่งเป็น [เว็บไซต์](#) ของมหาวิทยาลัย University of Cambridge
- ส่วนประกอบซอฟต์แวร์ที่มีความมั่นคงปลอดภัย (Secure Software Components) (SSDF PW 4.1) ชื่อหาและบำรุงรักษาส่วนประกอบซอฟต์แวร์ที่มีความมั่นคงปลอดภัยอย่างดี (เช่น ไลบรารีซอฟต์แวร์ โมดูลสวิตช์เฟรมเวิร์ก) จากผู้พัฒนาซอฟต์แวร์เชิงพาณิชย์ จากแหล่งเปิดหรือโอเพ่นซอร์ส และผู้พัฒนาซอฟต์แวร์บุคคลที่สามอื่น ๆ ที่ผ่านการตรวจสอบเพื่อให้มั่นใจถึงความมั่นคงปลอดภัยที่แข็งแกร่งในผลิตภัณฑ์ซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริโภค
- ชุดคำสั่งเทมเพลตเว็บ (Web template frameworks) (SSDF PW. 5.1) ใช้ชุดคำสั่งเทมเพลตเว็บที่เสี่ยงการป้อนข้อมูลจากผู้ใช้โดยอัตโนมัติเพื่อหลีกเลี่ยงการโจมตีทางเว็บ เช่น การเขียนสคริปต์ข้ามไซต์ (Cross-site Scripting)
- เควอรีสที่มีการกำหนดพารามิเตอร์ (Parameterized queries) (SSDF PW 5.1) ใช้เควอรีสที่มีการกำหนดพารามิเตอร์แทนที่จะรวมการป้อนข้อมูลของผู้ใช้ในเควอรีส เพื่อหลีกเลี่ยงการโจมตีแบบ SQL Injection
- การทดสอบความมั่นคงปลอดภัยของแอปพลิเคชันแบบคงที่และแบบไดนามิก (Static and dynamic application security testing) (SAST/DAST) (SSDF PW.7.2, PW.8.2)

ใช้เครื่องมือเหล่านี้ในการวิเคราะห์ซอร์สโค้ดของผลิตภัณฑ์และลักษณะการทำงานของแอปพลิเคชัน

เพื่อตรวจหาแนวปฏิบัติที่อาจทำให้เกิดข้อผิดพลาด เครื่องมือเหล่านี้ ครอบคลุมปัญหาต่าง ๆ ตั้งแต่การจัดการหน่วยความจำที่ไม่เหมาะสมไปจนถึงการสร้างเครือข่ายฐานข้อมูลที่อาจเกิดข้อผิดพลาด (เช่น การป้อนข้อมูลของผู้ใช้ที่ไม่ได้รับอนุญาตซึ่งนำไปสู่การโจมตีแบบ SQL injection) เครื่องมือ SAST และ DAST สามารถนำมารวมเข้ากับกระบวนการพัฒนาและให้รหัสอัตโนมัติในส่วนหนึ่งของการพัฒนาซอฟต์แวร์ SAST และ DAST ควรนำไปใช้ประกอบกับการทดสอบประเภทอื่น ๆ เช่น unit test และ integration test เพื่อให้แน่ใจว่าผลิตภัณฑ์เป็นไปตามข้อกำหนดด้านความมั่นคงปลอดภัยที่คาดหวังไว้เมื่อระบุปัญหาได้แล้ว ผู้ผลิตซอฟต์แวร์ควรทำการวิเคราะห์สาเหตุพื้นฐานเพื่อจัดการกับจุดอ่อนอย่างเป็นระบบ

- การทบทวนรหัส (Code review) (SSDF PW.7.1, PW.7.2) พยายามมุ่งมั่นเพื่อให้แน่ใจว่ารหัสที่ส่งเข้าไปยังผลิตภัณฑ์จะผ่านการตรวจสอบจากผู้พัฒนารายอื่น เพื่อให้แน่ใจว่ามีคุณภาพที่สูงขึ้น
 - [รายการวัสดุซอฟต์แวร์ \(Software Bill of Materials -SBOM\)](#) (SSDF PS.3.2, PW.4.1) ผนวกการสร้าง SBOM³ เข้าด้วยกันเพื่อให้สามารถมองเห็นชุดซอฟต์แวร์ที่เข้าสู่ผลิตภัณฑ์ได้อย่างชัดเจน
 - โปรแกรมการบ่งชี้จุดอ่อน (Vulnerability disclosure programs) (SSDF RV.1.3) ก่อตั้งโปรแกรมการบ่งชี้จุดอ่อนที่ช่วยให้นักวิจัยด้านความมั่นคงปลอดภัยสามารถรายงานจุดอ่อนและได้รับความปลอดภัยทางกฎหมายในการดำเนินการเช่นนั้น ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของเรื่องนี้ ชีพพลายเอร์ควรสร้างกระบวนการเพื่อระบุสาเหตุพื้นฐานของจุดอ่อนที่ค้นพบ กระบวนการดังกล่าวควรรวมถึงการกำหนดว่าจะนำแนวปฏิบัติตามหลักความปลอดภัยโดยการออกแบบใด ๆ มาใช้ในเอกสารนี้ (หรือแนวปฏิบัติอื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกัน) ซึ่งจะช่วยป้องกันไม่ให้น้ำจุดอ่อนเข้ามาในระบบหรือไม่
 - ความสมบูรณ์แบบของ CVA (CVE completeness) ตรวจสอบให้แน่ใจว่า CVE ที่เผยแพร่ออกมา นั้นรวมสาเหตุพื้นฐานหรือการระบุจุดอ่อนที่มีร่วมกัน (Common Weakness Enumeration - CWE) เพื่อให้สามารถวิเคราะห์สาเหตุพื้นฐานของความมั่นคงปลอดภัยซอฟต์แวร์ได้ทั่วทั้งอุตสาหกรรม ในขณะที่การตรวจสอบให้แน่ใจว่า CVE ทุกรายการมีความถูกต้องและสมบูรณ์แบบอาจต้องใช้เวลามากกว่าปกติ แต่การทำเช่นนั้นก็ช่วยให้หน่วยงานที่แตกต่างกันสามารถระบุแนวโน้มในอุตสาหกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ผลิตและผู้ค้าทั้งหมด สำหรับข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการจุดอ่อน โปรดดู [คำแนะนำ SVCC สำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยเฉพาะของ CISA](#)
 - การป้องกันเชิงลึก (Defense-in-Depth) ออกแบบโครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้การเสี่ยงมีช่องโหว่ของความมั่นคงปลอดภัยเพียงจุดเดียวไม่ส่งผลให้เกิดเป็นช่องโหว่ต่อระบบทั้งหมด ตัวอย่างเช่น การตรวจสอบให้แน่ใจว่าสิทธิ์ของผู้ใช้ได้รับการจัดสรรไว้อย่างเคร่งครัดและการใช้รายการควบคุมการเข้าถึง ซึ่งสามารถลดผลกระทบของบัญชีผู้ใช้ที่อาจมีช่องโหว่ได้ นอกจากนี้ เทคนิค Sandbox หรือการทดสอบการทำงานของซอฟต์แวร์ยังสามารถกักกันจุดอ่อน เพื่อจำกัดการทำให้เกิดช่องโหว่ของแอปพลิเคชันทั้งหมดอีกด้วย
- บรรลุเป้าหมายประสิทธิภาพทางไซเบอร์ (Satisfy Cyber Performance Goals - CPG) ออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ตรงตามแนวปฏิบัติพื้นฐานด้านความมั่นคงปลอดภัย [เป้าหมายประสิทธิภาพความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ของ CISA](#) สรุปมาตรการต่อความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ขั้นพื้นฐานที่องค์กรควรนำไปใช้ นอกจากนี้ สำหรับวิธีการเพิ่มความแข็งแกร่งให้กับระบบขององค์กรของคุณ โปรดดูที่ [กรอบโครงสร้างความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ของสหราชอาณาจักร \(UK's Cyber Assessment Framework\)](#) ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับ CPG ของ CISA หากผู้ผลิตไม่ได้ปฏิบัติตาม CPG เช่น ไม่บังคับให้พนักงานทุกคนใช้การยืนยันตัวตนโดยใช้หลายปัจจัยที่สามารถด้านทานฟิชซิง (phishing) ได้ พวกเขาจะไม่ถือว่ากำลังส่งมอบผลิตภัณฑ์ที่มีความปลอดภัยโดยการออกแบบ

³ คณะผู้จัดทำเอกสารบางท่านกำลังสำรวจหาแนวทางเลือกอื่น เพื่อให้ได้การรับประกันความมั่นคงปลอดภัยรอบ ๆ ชีพพลายเอร์ของซอฟต์แวร์

คณะผู้จัดทำเอกสารตระหนักว่าการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้มีผลกระทบต่อระบบการทำงานขององค์กรอย่างมีนัยสำคัญ ด้วยเหตุนี้ การนำการเปลี่ยนแปลงนี้เข้ามาในองค์กรควรได้รับการจัดลำดับตามความสำคัญ ความซับซ้อน และผลกระทบทางธุรกิจ แนวปฏิบัติเหล่านี้สามารถนำมาใช้กับซอฟต์แวร์ตัวใหม่และค่อย ๆ ขยายอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครอบคลุมกรณีการใช้งานและผลิตภัณฑ์เพิ่มเติม ในบางกรณี วิกฤตและระบบความเสี่ยงของผลิตภัณฑ์บางอย่าง อาจคุ้มค่ากับตารางเวลาที่เร่งรัดให้เร็วขึ้นเพื่อนำแนวปฏิบัติเหล่านี้มาใช้ ส่วนในกรณีอื่น แนวปฏิบัติสามารถนำไปปรับใช้กับโค้ดเบสดั้งเดิม (Legacy codebase) และปรับปรุงแก้ไขตามเวลาที่ผ่านไป

กลวิธีความปลอดภัยโดยการตั้งค่าเริ่มต้น

นอกจากการนำแนวปฏิบัติการพัฒนาตามหลักความปลอดภัยโดยการออกแบบ (Secure-by-Design) มาใช้แล้ว คณะผู้จัดทำเอกสารยังขอแนะนำให้ผู้ผลิตซอฟต์แวร์จัดลำดับความสำคัญของการกำหนดค่าตามหลักความปลอดภัยโดยการตั้งค่าเริ่มต้น (Secure-by-Default) ในผลิตภัณฑ์ของตนอีกด้วย ซึ่งควรพยายามปรับผลิตภัณฑ์เพื่อให้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติเหล่านี้เมื่อมีการปรับปรุงใหม่ ตัวอย่างเช่น

- ถ้าจัดรหัสผ่านเริ่มต้น ผลิตภัณฑ์ไม่ควรมาพร้อมกับรหัสผ่านเริ่มต้นที่สามารถใช้แชร์ร่วมกันได้ทั่วไปในระดับสากล ในการกำหนดรหัสผ่านเริ่มต้น คณะผู้จัดทำเอกสารขอแนะนำว่าผลิตภัณฑ์ต้องใช้ผู้ดูแลระบบมาตั้งรหัสผ่านที่รัดกุมยากต่อการคาดเดาในระหว่างการติดตั้งและการกำหนดค่าต่าง ๆ
 - บังคับใช้การยืนยันตัวตนโดยใช้หลากหลายปัจจัย (MFA) สำหรับผู้ใช้ที่มีสิทธิ์ เราสังเกตว่าการปรับใช้งานขององค์กรจำนวนมากได้รับการจัดการโดยผู้ดูแลระบบที่ไม่ได้ปกป้องบัญชีของตนด้วย MFA เนื่องจากผู้ดูแลระบบเป็นเป้าหมายที่มีมูลค่าสูง ผลิตภัณฑ์จึงควรกำหนดให้ MFA เป็นแบบให้เลือกรับ (Opt-out) แทนที่จะเป็นแบบให้เลือกเข้า (Opt-in) นอกจากนี้ระบบควรแจ้งให้ผู้ดูแลระบบลงทะเบียนใน MFA ทุกครั้ง จนกว่าพวกเขาจะเปิดใช้งานบนบัญชีผู้ใช้ของพวกเขาได้สำเร็จ NCSC ของเนเธอร์แลนด์มีคำแนะนำที่คล้ายคลึงกับของ CISA [โปรดดูแผนข้อมูลยืนยันตัวตนที่พร้อมใช้งาน \(Mature Authentication\)](#) หากต้องการข้อมูลเพิ่มเติม
- การลงชื่อเข้าใช้ครั้งเดียว (Single sign-on - SSO) แอปพลิเคชันด้านสารสนเทศควรใช้เทคโนโลยีการลงชื่อเข้าใช้เพียงครั้งเดียวผ่านมาตรฐานแบบเปิดสมัยใหม่ ตัวอย่างเช่น Security Assertion Markup Language (SAML) หรือ OpenID Connect (OIDC) ความสามารถนี้ ควรจัดให้ใช้งานได้ตั้งแต่ค่าเริ่มต้นโดยไม่มีค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม
- การบันทึกที่มั่นคงปลอดภัย (Secure Logging) จัดให้มีบันทึกการตรวจสอบ (Audit logs) ที่มีคุณภาพสูงให้แก่ลูกค้าโดยไม่มีค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม บันทึกการตรวจสอบมีความสำคัญต่อการตรวจจับและยกระดับเหตุการณ์ด้านความมั่นคงปลอดภัยที่อาจเกิดขึ้น นอกจากนี้ ยังมีความสำคัญอย่างยิ่งในระหว่างการสืบสวนเหตุการณ์ด้านความปลอดภัยที่ต้องสงสัยหรือต้องการการยืนยัน พิจารณาแนวปฏิบัติที่ดีที่สุด เช่น นวัตกรรมให้กับระบบข้อมูลความปลอดภัยและการจัดการเหตุการณ์ (Security Information and Event Management - SIEM) ที่ถ่ายโอนข้อมูลด้วยการเข้าถึงอินเตอร์เฟซการเขียนโปรแกรมแอปพลิเคชัน (Application Programming Interface - API) ที่ใช้เวลาสากลเชิงพิกัด (Coordinated Universal Time - UTC) การจัดรูปแบบเขตเวลาแบบมาตรฐาน และเทคนิคการจัดทำเอกสารที่มีประสิทธิภาพ
- โปรไฟล์การยืนยันตัวตนด้วยการใช้ซอฟต์แวร์ (Software Authorization Profile) ซัพพลายเออร์ซอฟต์แวร์ควรให้คำแนะนำเกี่ยวกับบทบาทโปรไฟล์ที่ได้รับอนุมัติและกรณีการใช้งานกำหนดไว้ ผู้ผลิตควรให้คำแนะนำที่มองเห็นได้ชัด ซึ่งแจ้งให้ลูกค้าทราบถึงความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้น ในกรณีที่พวกเขาเบี่ยงเบนไปจากการอนุมัติโปรไฟล์ที่แนะนำมาให้ ตัวอย่างเช่น แพทย์สามารถเข้าดูบันทึกผู้ป่วยได้ทั้งหมด แต่ผู้จัดตารางเวลาทางการแพทย์มีข้อจำกัดในการเข้าถึงข้อมูลเท่าที่จำเป็นต่อการจัดตารางนัดหมายเท่านั้น

- ความมั่นคงปลอดภัยที่มุ่งไปข้างหน้าเหนือความเข้ากันได้กับผลิตภัณฑ์รุ่นเก่า บ่อยครั้งที่มีการรวมหรือเปิดใช้งานร่วมในคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์รุ่นดั้งเดิมที่เข้ากันได้กับรุ่นเก่า แม้ว่าจะทำให้เกิดความเสี่ยงต่อความมั่นคงปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ก็ตาม จัดลำดับความสำคัญของความมั่นคงปลอดภัยให้อยู่เหนือความเข้ากันได้กับรุ่นเก่า โดยให้ทีมความมั่นคงปลอดภัยสามารถลบคุณลักษณะที่ไม่ปลอดภัยออกไปได้ แม้ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ก็ตาม
- ติดตามและลดขนาดของ “แนวทางที่เพิ่มความเข้มงวด” ลดขนาดของ “แนวทางที่เพิ่มความเข้มงวด” ที่ผลิตขึ้นสำหรับผลิตภัณฑ์และพยายามทำให้แน่ใจว่าขนาดจะลดลงตามเวลาเมื่อมีการเปิดตัวซอฟต์แวร์เวอร์ชันใหม่ บุคลากรส่วนประกอบของ “แนวทางที่เพิ่มความเข้มงวด” ให้เป็นส่วนหนึ่งของการกำหนดตั้งค่าเริ่มต้นของผลิตภัณฑ์ คณะผู้จัดทำเอกสารตระหนักว่าการทำให้แนวทางที่เพิ่มความเข้มงวดนี้สั้นลงเป็นผลมาจากความร่วมมืออย่างต่อเนื่องกับลูกค้าที่มีอยู่ และรวมถึงความพยายามของทีมผลิตภัณฑ์จำนวนมาก รวมถึงประสบการณ์ผู้ใช้ (User experience - UX)
- พิจารณาประสบการณ์ผู้ใช้ที่เป็นผลเนื่องมาจากการตั้งค่าความมั่นคงปลอดภัย ในการตั้งค่าใหม่แต่ละครั้งจะไปเพิ่มภาระด้านการรับรู้ของผู้ใช้ปลายทาง และควรได้รับการประเมินร่วมกับประโยชน์ทางธุรกิจที่จะได้รับด้วย ตามหลักการแล้วไม่ควรมีการตั้งค่า แต่ควรรวมการตั้งค่าที่มั่นคงปลอดภัยที่สุดไว้ในผลิตภัณฑ์ตามการตั้งค่าเริ่มต้นแทน เมื่อจำเป็นต้องกำหนดตั้งค่าทางเลือกการตั้งค่าเริ่มต้นควรมีความมั่นคงปลอดภัยในวงกว้างจากภัยคุกคามทั่วไป

คณะผู้จัดทำเอกสารยอมรับว่าการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้อาจมีผลต่อการดำเนินการใช้งานของซอฟต์แวร์ ดังนั้นข้อมูลจากลูกค้าจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างความสมดุลในระหว่างการพิจารณาด้านการปฏิบัติงานและความมั่นคงปลอดภัย คณะผู้จัดทำเอกสารเชื่อว่าการพัฒนาแผนการทำงานที่เป็นลายลักษณ์อักษรและการสนับสนุนจากผู้บริหารที่จัดลำดับความสำคัญของแนวคิดเหล่านี้ลงในผลิตภัณฑ์ที่สำคัญที่สุดขององค์กรเป็นขั้นตอนแรกในการปรับเปลี่ยนไปสู่แนวปฏิบัติการพัฒนาซอฟต์แวร์ที่มีความมั่นคงปลอดภัย แม้ว่าความคิดเห็นของลูกค้าจะมีความสำคัญ แต่คณะผู้จัดทำเอกสารได้สังเกตเห็นกรณีสำคัญที่ลูกค้าไม่เต็มใจหรือไม่สามารถมาตรฐานที่ได้รับการปรับปรุงแล้วมาใช้ ซึ่งมักจะเป็นโปรโตคอลเครือข่าย เป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้ผลิตที่จะสร้างแรงจูงใจที่มีความหมายเพื่อให้ลูกค้าได้ติดตามข่าวสารปัจจุบันเสมอ และไม่ปล่อยให้พวกเขายืนอยู่ในภาวะเปราะบางอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

เปรียบเทียบแนวทางที่เพิ่มความเข้มงวดกับแนวทางที่ลดความเข้มงวด

แนวทางที่เพิ่มความเข้มงวดอาจเป็นผลมาจากการขาดการควบคุมความมั่นคงปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ที่ฝังอยู่ในสถาปัตยกรรมการใช้งานของผลิตภัณฑ์ตั้งแต่เริ่มต้นการพัฒนา ด้วยเหตุนี้ แนวทางที่เพิ่มความเข้มงวดยังสามารถนำมาใช้เป็นแผนการทำงานที่ตรงข้ามได้ในการระบุและใช้ประโยชน์จากคุณสมบัติที่ไม่ปลอดภัยได้อีกด้วย เป็นเรื่องปกติสำหรับองค์กรจำนวนมากที่จะไม่ทราบเกี่ยวกับแนวทางที่เพิ่มความเข้มงวดนี้ ดังนั้นพวกเขาจึงปล่อยให้การกำหนดตั้งค่าอุปกรณ์ไว้ในระบบที่ไม่ปลอดภัย แบบจำลองที่ย้อนแย้งกัน ซึ่งเรียกกันว่าแนวทางที่ลดความเข้มงวด ควรจะนำมาแทนที่แนวทางที่เพิ่มความเข้มงวดดังกล่าว และให้คำอธิบายแก่ผู้ใช้ว่าควรทำการเปลี่ยนแปลงอะไรบางขณะเดียวกันก็แสดงรายการความเสี่ยงด้านความมั่นคงปลอดภัยที่เป็นผลตามมาด้วย

แทนที่จะพัฒนาแนวทางที่เพิ่มความเข้มงวด ซึ่งแสดงรายการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ คณะผู้จัดทำเอกสารขอแนะนำให้ผู้ผลิตซอฟต์แวร์เปลี่ยนไปใช้แนวทางตามหลักความปลอดภัยโดยการตั้งค่าเริ่มต้นโดยให้แนวทางที่ลดความเข้มงวดกับผู้ใช้ไปด้วย แนวทางเหล่านี้อธิบายถึงการตัดสินใจด้านความเสี่ยงทางธุรกิจในภาษาที่เข้าใจง่าย และสามารถเพิ่มความตระหนักรู้ขององค์กรเกี่ยวกับความเสี่ยงต่อการบุกรุกทางไซเบอร์ที่เป็นอันตราย การแลกเปลี่ยนความมั่นคงปลอดภัยควรถูกกำหนดโดยผู้บริหารระดับสูงของลูกค้า โดยพิจารณาความสมดุลระหว่างความมั่นคงปลอดภัยกับความต้องการทางธุรกิจด้านอื่น

คำแนะนำสำหรับลูกค้า

คณะผู้จัดทำเอกสารขอแนะนำให้องค์กรถือว่าผู้ผลิตเทคโนโลยีที่ให้บริการนั้นเป็นผู้รับผิดชอบต่อผลลัพธ์ด้านความมั่นคงปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ของตน ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของเรื่องนี้ คณะผู้จัดทำเอกสารจึงขอแนะนำให้ผู้บริหารองค์กรจัดลำดับความสำคัญของการซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีความปลอดภัยโดยการออกแบบ (Secure-by-Design) และมีความปลอดภัยโดยการตั้งค่าเริ่มต้น (Secure-by-Default) ซึ่งสามารถแสดงออกผ่านนโยบายที่กำหนดให้ฝ่ายสารสนเทศต้องประเมินความมั่นคงปลอดภัยของซอฟต์แวร์จากผู้ผลิตก่อนที่จะซื้อ รวมทั้งให้อำนาจฝ่ายสารสนเทศในการปฏิเสธได้หากจำเป็น ฝ่ายสารสนเทศควรมีอำนาจในการพัฒนาเกณฑ์การจัดซื้อที่เน้นความสำคัญของแนวปฏิบัติตามหลักความปลอดภัยโดยการออกแบบและความปลอดภัยโดยการตั้งค่าเริ่มต้น (ทั้งที่ระบุไว้ในเอกสารฉบับนี้และฉบับอื่น ๆ ที่พัฒนาโดยองค์กร) นอกจากนี้ ฝ่ายสารสนเทศควรได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายบริหารเมื่อมีการบังคับใช้เกณฑ์เหล่านี้ในการตัดสินใจจัดซื้อ การตัดสินใจขององค์กรในการยอมรับความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีเฉพาะควรได้รับการบันทึกอย่างเป็นทางการ ได้รับการอนุมัติโดยผู้บริหารระดับสูงของธุรกิจ และนำเสนอต่อคณะกรรมการบริหารอย่างสม่ำเสมอ

บริการด้านสารสนเทศขององค์กรขนาดใหญ่ที่สนับสนุนระบบการรักษาความมั่นคงปลอดภัยขององค์กร เช่น เครือข่ายขององค์กร การจัดการข้อมูลอัตลักษณ์ขององค์กรและการเข้าถึง และการดำเนินการด้านความมั่นคงปลอดภัยและความสามารถในการตอบสนอง ควรได้รับการพิจารณาว่าเป็นหน้าที่ทางธุรกิจที่สำคัญ ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนเพื่อให้สอดคล้องกับความสำคัญต่อความสำเร็จของภารกิจขององค์กร องค์กรควรพัฒนาแผนในการอัปเดตความสามารถเหล่านี้เพื่อใช้ประโยชน์จากผู้ผลิตที่ใช้หลักการตามความปลอดภัยโดยการออกแบบ และความมั่นคงปลอดภัยโดยการตั้งค่าเริ่มต้น

หากเป็นไปได้ องค์กรควรพยายามสร้างความสัมพันธ์เชิงกลยุทธ์กับซัพพลายเออร์ด้านสารสนเทศที่สำคัญของพวกเขา ความสัมพันธ์ดังกล่าวรวมถึงความไว้วางใจในระดับต่าง ๆ ขององค์กรและใช้เป็นเครื่องมือให้สามารถแก้ไขปัญหาและระบุลำดับความสำคัญที่มีร่วมกันได้ ความมั่นคงปลอดภัยควรเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของความสัมพันธ์ และองค์กรดังกล่าวควรพยายามอย่างเต็มที่ที่จะส่งเสริมความสำคัญของแนวปฏิบัติตามหลักความปลอดภัยโดยการออกแบบและความปลอดภัยโดยการตั้งค่าเริ่มต้น ทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการ (เช่น การทำสัญญาหรือข้อตกลงกับผู้ขาย) และในมิติความสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการ องค์กรควรคาดหวังความโปร่งใสจากซัพพลายเออร์ด้านเทคโนโลยีเกี่ยวกับระบบควบคุมภายในของพวกเขา รวมทั้งแผนการทำงานเพื่อนำมาปรับใช้ในแนวปฏิบัติตามหลักความปลอดภัยโดยการออกแบบและความปลอดภัยโดยการตั้งค่าเริ่มต้น

นอกจากการกำหนดให้มีความสำคัญตามหลักความปลอดภัยโดยการตั้งค่าเริ่มต้นภายในองค์กรแล้ว ผู้นำด้านสารสนเทศควรร่วมมือกับเพื่อนร่วมอาชีพในอุตสาหกรรมของตนเพื่อทำความเข้าใจว่าผลิตภัณฑ์และบริการใดที่รวมอยู่ในหลักการออกแบบเหล่านี้ได้ดีที่สุด ผู้นำเหล่านี้ ควรประสานงานด้านคำร้องขอของพวกเขาเพื่อช่วยให้ผู้ผลิตจัดลำดับความสำคัญของความคิดริเริ่มด้านความมั่นคงปลอดภัยที่กำลังจะเกิดขึ้น โดยการทำงานร่วมกันลูกค้าจะสามารถให้ข้อมูลที่มีความหมายต่อผู้ผลิตและสร้างแรงจูงใจให้พวกเขาเพื่อจัดลำดับความสำคัญด้านความมั่นคงปลอดภัยขึ้นมา

เมื่อใช้ประโยชน์จากระบบคลาวด์ (Cloud) องค์กรควรตรวจสอบเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าตนเองเข้าใจรูปแบบความรับผิดชอบร่วมกันกับซัพพลายเออร์ด้านเทคโนโลยีของตน นั่นคือ องค์กรควรมีความชัดเจนเกี่ยวกับความรับผิดชอบด้านความมั่นคงปลอดภัยของซัพพลายเออร์ไม่ใช่เพียงแคความรับผิดชอบของลูกค้าเท่านั้น องค์กรควรจัดลำดับความสำคัญของผู้ให้บริการระบบคลาวด์ (Cloud) ที่ต้องมีความโปร่งใสเกี่ยวกับระบบความมั่นคงปลอดภัย การควบคุมภายใน และความสามารถในการปฏิบัติตามภาระหน้าที่ของตนภายใต้แบบจำลองความรับผิดชอบที่มีร่วมกัน

ข้อจำกัดความรับผิดชอบ (Disclaimer)

ข้อมูลในเอกสารนี้ได้รับการจัดหา “ตามสภาพที่เป็น” เพื่อวัตถุประสงค์ในการให้ข้อมูลเท่านั้น CISA และคณะผู้จัดทำเอกสารไม่ขอรับรองผลิตภัณฑ์หรือบริการเชิงพาณิชย์ รวมถึงหัวข้อการวิเคราะห์ใด ๆ การอ้างอิงถึงองค์กรหรือผลิตภัณฑ์เชิงพาณิชย์ กระบวนการ หรือบริการโดยเครื่องหมายบริการ เครื่องหมายการค้า ผู้ผลิต หรืออื่น ๆ ไม่ถือว่าเป็นการรับรอง การแนะนำ หรือการทำให้เกิดความล่าช้าโดย CISA และคณะผู้จัดทำเอกสาร เอกสารนี้เป็นความคิดริเริ่มร่วมกันของ CISA ซึ่งไม่ได้ทำหน้าที่เป็นเอกสารกำกับดูแลโดยอัตโนมัติ

ทรัพยากรข้อมูล

CISA

- [คำแนะนำ SBOM โดย CISA](#)
- [เป้าหมายประสิทธิภาพการทำงานด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ระหว่างภาคธุรกิจ โดย CISA](#)
- [แนวทางเกี่ยวกับการทำงานร่วมกันของเทคโนโลยี](#)
- [การป้องกันการโจมตีต่อซอฟต์แวร์ซัพพลายเชน โดย CISA และ NIST](#)
- [ต้นทุนของเทคโนโลยีที่ไม่ปลอดภัยและสิ่งที่เราสามารถทำได้ | โดย CISA](#)
- [หยุดการกล่าวโทษกันในด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์](#)
[เหตุใดบริษัทจึงต้องสร้างความปลอดภัยในผลิตภัณฑ์เทคโนโลยี \(เว็บไซต์ foreignaffairs.com\)](#)
- [คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดประเภทของจุดอ่อนเฉพาะกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย \(SSVC\) โดย CISA](#)
- [ข้อเท็จจริง MFA เกี่ยวกับด้านการพิสูจน์ตัวตน โดย CISA](#)
- [คำแนะนำทางไซเบอร์สำหรับธุรกิจขนาดเล็ก | โดย CISA](#)

NSA

- [เอกสารข้อมูลความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์เรื่องความปลอดภัยของหน่วยความจำ โดย NSA](#)
- [ความมั่นคงปลอดภัยด้าน ESF สำหรับซัพพลายเชนของซอฟต์แวร์ โดย NSA](#)
[วิธีปฏิบัติที่ดีที่สุดสำหรับซัพพลายเออร์](#)

FBI

- [การทำความเข้าใจและตอบสนองต่อการโจมตีซัพพลายเชน SolarWinds มุมมองจากสำนักงานสอบสวนกลาง](#)
- [การคุกคามทางไซเบอร์ - การตอบสนองและการรายงาน](#)
- [กลยุทธ์ไซเบอร์ของ FBI](#)

สถาบันมาตรฐานและเทคโนโลยีแห่งชาติ (National Institute of Standards and Technology - NIST)

- [แนวปฏิบัติเกี่ยวกับข้อมูลจำแนกตัวต้นตอดิจิทัล โดย NIST](#)
- [กรอบโครงสร้างความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ โดย NIST](#)
- [กรอบโครงสร้างการพัฒนาซอฟต์แวร์อย่างปลอดภัย \(SSDF\) โดย NIST](#)

ศูนย์รักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์แห่งออสเตรเลีย(ACSC)

- [แนวทางปฏิบัติสำหรับโค้ด IoT สำหรับบริษัทผู้ผลิต โดย ACSC](#)

ศูนย์รักษาความปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติสหราชอาณาจักร(UK)

- [กรอบโครงสร้างความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ของสหราชอาณาจักร](#)
- [คำแนะนำการพัฒนาและการปรับใช้งานที่ปลอดภัย โดย NCSC แห่งสหราชอาณาจักร](#)
- [คำแนะนำในการจัดการจุดอ่อน โดย NCSC แห่งสหราชอาณาจักร](#)
- [ชุดเครื่องมือการเปิดเผยจุดอ่อน โดย NCSC แห่งสหราชอาณาจักร](#)
- [หลักการ CHERI โดยมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์](#)
- [ลาก่อนและขอขอบคุณสำหรับทุกสิ่ง NCSC.GOV.UK](#)

ศูนย์รักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์แห่งแคนาดา หรือ Canadian Centre for Cyber Security (CCS)

- [คู่มือการป้องกันการโจมตีต่อซอฟต์แวร์ของซอฟต์แวร์ โดย CCCS](#)
- [ซอฟต์แวร์ทางไซเบอร์แนวทางการประเมินความเสี่ยง](#)
- [คำแนะนำเกี่ยวกับแรนซัมแวร์ CONTI โดยศูนย์รักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์แห่งแคนาดา](#)

สำนักงานความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลแห่งสหพันธ์เยอรมนี หรือ Germany's Federal Office for Information Security (BSI)

- [บทสรุป BSI Grundschrift \(module CON.8\)](#)
- [มาตรฐานระหว่างประเทศ IEC 62443 ตอนที่ 4-1](#)
- [รายงานสถานการณ์ความมั่นคงปลอดภัยด้านไอทีของประเทศเยอรมนีปี 2022](#)
- [แนวปฏิบัติ BSI ในการรักษาความปลอดภัยแอปพลิเคชันบนเว็บ](#)

ศูนย์ความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์แห่งชาติเนเธอร์แลนด์ หรือ Netherlands' National Cyber Security Centre

- [แผนข้อมูลการยืนยันตัวตนที่พร้อมใช้งาน โดย NCSC-NL](#)

อื่น ๆ

- [ระบบที่ซับซ้อนล้มเหลวอย่างไร](#)
- [รูปลักษณะใหม่ในความล้มเหลวของระบบที่ซับซ้อน](#)